



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Faragó M.

Cím: Tudósítás a szénről

Forrás: AZ Est.

Osztályozás

Tárgy 382.22

Hely

Idő 1915

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tudósítás a szénről

Egyik-másik sokemeletes palota falához lapulva, hosszú libasorban, ember ember hátán, órákon keresztül ácsorognak türelmes várakozásban tarkakendős asszonyok és rosszcipőjű fiúk. Három-négy rendőr tartja fenn közöttük a példás katonai rendet. Ez a látvány egyre gyakoribb és megszokottabb már Budapesten. Azt hihetné az ember, hogy pénzosztogatásra, vagy egyéb adományokra várakozik a hosszú emborsor, pedig éppen fordítva áll a dolog, mert ezek mind pénzt, drága pénzt melengetnek a markukban és órákon át isteni türelemmel várakoznak, hogy ott-hagyhassák abban az üzlethelyiségben, a melybe bejutni egyetlen kivánságuk.

A rendőri felügyelet mellett összeverődött tömeg kétfajta. Egyik részük a tejcarnokokat ostromolja, a tejre vár délután kettőtől ötig, hogy otthon a kisgyereknek enni adhasson a másik részük pedig a szenes ajtaján kopogtat, hogy legyen néhány zsák szene, ha elérkezik a téli hideg.

Ostrom a szénért.

A szénkereskedőnél, a ki szerencsés és bejut hozzá, kifizeti a szén árát, nyugtát kap a pénzéről, aztán hazamegy és nyugodtan vár két-három hétig, mert előbb semmiesetre sem kapja meg a szenet. Nincs ló, nincsen fuvar, — mondja a szénkeres-

kedő — tehát mindenkinek addig kell várni, a mig az előjegyzés, helyesebben a befizetés sorrendjében reá kerül a sor. Még örülnie kell mindenkinek, ha a szénkereskedő rácsa előtt elveszik tőle a pénzt, pedig olyan drága árat kell fizetnie, hogy csak a tehetősebb emberek raktározhatják be télire a szükséges szénmennyiséget. Egy mázsa kályhafűtésre alkalmas porosz szén ára ugyanis, miután maximálták, nagykereskedőnél métermázsánként 5.50 koronától 5.99 koronáig, kiskereskedőnél 6.50 koronától 7.30 koronáig rug, vagyis a szén ára minden cifrázás nélkül, ha zsákban házhoz szállítják, legalább 7 korona 30 fillér.

Lesz-e elég szén?

A legfontosabb kérdés természetesen az, hogy lesz-e a télen elég szén. Erre a kérdésre szakemberektől azt a választ kaptuk, hogy *magyar szén előreláthatólag lesz*, a porosz szénben ellenben, bár nélkülözünk nem kell, *szűkösebb viszonyok állanak be*. A szén ára már — ezt szintén szakemberek mondják — nem fog lényegesen emelkedni, legfeljebb tíz-husz fillérrel. Hogy ez a prognózis helyes-e, azt természetesen nehéz eldönteni, de mindenestre nagy mértékben megvilágítja a valódi helyzetet az alább következő néhány adat, a melynek a hitelessége kétségtelen: *A szénbehozatal jelenleg igen csekély.*

Mig a háboru előtt ilyenkor a budapesti széncsuzdák tele voltak szénnel, most nélkülözünk kell ezt a biztató látványosságot. Ennek egyik oka az, hogy a vasuti kocsik nagy részét szállításokra használják és használták. Nagy mértékben hasznára van a bekövetkező idők szénellátásának, hogy a ki tehetette, gondoskodott bizonyos készlet összegyűjtéséről, sőt igen sok fogyasztó van, a ki még hozzá sem nyult a tavaly elraktározott készlethez. Megkérdeztünk több hozzáértőt, a kik az összes szénfogyasztók ötven percentjére becsülik azoknak a számát, a kik szenet gyűjtöttek, a mi lényegesen megkönnyíti a főváros téli szénellátását. Nagyfokú széninségről tehát nem lehet szó, legalább is a jobb módúak körében.

A fuvarozási nehézségel

A szénfogyasztás azonban nemcsak a tehetősebbek privilégiuma, a szén elsőrendű szükséglet, s így a fővárosnak kellene gondoskodnia arról, hogy azok is szénhez juthassanak majd, a kik nem tudnak egyszerre 13 korona 70 fillért kifizetni. A főváros figyelmét már felhívták arra, hogy ugyanugy, mint a hogyan az élelmiszerbódékban bizonyos élelmiszereket meghatározott súlyegységekben árusít, *ugyanezeken az árusítóhelyeken harminc, vagy ötven kilónként árusíthatnák a hideg idő beálltával a szenet is*. A főváros azonban, nem tudni miért, eddig nem ment bele

ilyen megoldásba, pedig a főváros ugyszólván az egyetlen fuvar tulajdonos már Budapesten.

Az egész kérdés ugyanis legfőképpen az elfuvarozás megoldásán mulik. Mert annak az oka, hogy hetekig kell várakozni a kifizetett szén hazaszállítására, egyedül a ló- és a fuvarhiány. A fuvarosokról nem történt idejekorán intézkedés, éppen úgy nem intézkedtek a fuvaroslovak feloldásáról sem, ugyannyira, hogy olyan fuvarosnak például, a kinek háboru előtt nyolcven lova volt, most összesen nyolc, hozzá még rossz lova van. A fogyasztók tehát, ha maguknak kell hazaszállítaniok a szenet, kénytelenek lisztfuvarost fogadni, a ki mázsánként 1 korona 60 fillér szállítási díjat követel.

Tudunk szénnagykereskedőkről, a kik azzal a kérelemmel fordultak a fővároshoz, hogy bocsásson rendelkezésükre néhány fuvar, a mi nélkül a fűtési időszakban meg fog akadni a szénelosztás. Javasolták, hogy osszák be fuvarozási szolgálatra azokat a fővárosi alkalmazottakat, a kik nyári időben az utcalocsolást és a kültelki munkálatokat végzik. A főváros ebbe a megoldásba eddig nem ment bele, a mint hogy eddig egyáltalán semmit sem csinált a fenyegető és részben már meglévő zavarok elkerülésére.

Az orosz szér.

Jellemző a mi viszonyainkra és

hatóságaink tevékenységére az orosz-lengyelországi szén története. Orosz-Lengyelországból már régen elfoglalták csapataink azt a területet, a mely egész Oroszországnak fűtőraktára volt. Ezek között a legértékesebbek egyike, a *dombravai telep*, a melyhez több bánya tartozik, kizárólag magyar és osztrák katonai parancsnokság alatt van, s az üzem címe most: *K. u. k. Militärbergamt Dombrava*. Vannak orosz-lengyelországi bányák, a melyek most német közigazgatás alatt vannak és a melyeknek termelését Németország használja fel, úgy hogy vasutjai és hajói részére már régen biztosította a szükséges mennyiséget.

Az orosz-lengyelországi szén ugyanolyan értékű, mint a porosz szén, sőt sok tekintetben jobb, mert érettebb. Ezt szakemberek mondják, olyanok, a kiknek nem érdekük az orosz-lengyelországi szén dicsérete, abból az egyszerű okból, mert nem kapnak. Ennek a története a következő:

Budapesti kereskedők írtak a dombravai üzemnek, hogy nem kaphatnának-e orosz-lengyelországi szenet. Azt a választ kapták, hogy érdeklődjenek a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál. A kereskedők érdeklődtek, és a kamaránál — ez természetes — azt a választ kapták, hogy *semmiről nem tudnak semmit*. Azután *ankét* volt a kereskedelmi minisztériumban, s az *ankéton* azt javasolták, hogy a porosz szén behozatalában beállott csökkenést igyekezzék a kormány orosz-lengyelországi szén behozatalával ellensúlyozni.

— *A miniszter ur megfontolás tárgyává teszi ezt a kérdést* — mondta válaszul az a főtisztviselő, a ki a minisztert képviselte az *ankéton*.

Ez az *ankét* szeptember 14-én volt, az *ankét* előkészítő értekezletét pedig még augusztus 31-én megtartották a kereskedelmi és iparkamarában. Nem hiába mosolyog már mindenki, ha az *ankét* szót olvassa, mert ez az *ankét* is hű maradt az *ankétok* ősi szabályaihoz.

Ausztria ugyanis nem várta meg a mi *ankétjainkat* és az *ankétjaink* előkészítő értekezleteit, hanem előre biztosította magának az orosz-lengyelországi széntermelés nagy részét, úgy hogy a megmaradó szénmennyiség, a mi már nem szükséges Ausztriának, a magyar államvasutak üzemének

fenntartására kell. Mig Ausztriában a magánhasználat, a nagyközönség is élvezi a szénbőséget, Magyarországon csak a Máv. kap orosz-lengyelországi szenet, a magánszükséglet részére azonban semmi nem jut.

Meglepett volna bennünket, ha nem így intézték volna el ezt az ügyet. Minthogy azonban télen nem fogyhat meg a főváros fele, szénre mégis szükség van és hogy ha már van szén a raktárakban, el is kell szállítani a kályhákhoz. S ha már most hetekig kell várni a kifizetett szénre, akkor elképzelhető, hogy mi lesz télen, a mikor a mai szükséglet megsokszorozódik. Még nem egészen késő, még segíthet a főváros, csak ne felejtse el, hogy már elérkezett a legutolsó pillanat.

Faragó Miklós.